

شناسائی و ارزیابی مورفولوژیکی ژرم پلاسم بومی سیب ایران

اسدالله علیزاده و همکاران

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان غربی - ارومیه

ایران با داشتن ۱۶۰ هزار هکتار سطح زیر کشت و تولید بیش از ۲/۵ میلیون تن سیب یکی از کشورهای مهم تولید کننده سیب در دنیا می باشد. طبق آمار سال ۲۰۰۰ سازمان خواربار جهانی ایران ۲/۸ درصد از سطح زیر کشت سیب جهان را به خود اختصاص داده و مقام چهارم را دارا می باشد با توجه به سطح زیر کشت و میزان تولید سیب در کشور که یکی از عمده ترین محصولات باغبانی محسوب می گردد و نظر به تنوع گسترده ارقام سیب در اقصی نقاط کشور، به منظور شناسایی، جمع آوری و حفظ ژرم پلاسم سیب کشور و همچنین استفاده در برنامه های به نژادی، اجرای طرحهای تحقیقاتی و احداث باغ کلکسیون در مناطق مختلف کشور، این بررسی انجام گردیده است. این شناسایی از سال ۱۳۸۱ بمدت سه سال در مناطق سیب خیز کشور با استفاده از دیسکریپتور IBPGR انجام شده، در این تحقیق که به منظور شناسایی، جمع آوری و ارزیابی مقدماتی سیب های محلی کشور صورت گرفته در مرحله اول در طی دو سال، مجریان مسئول استانها با استفاده از مطالب مندرج در کتابهای اطلس میوه و اطلاعات باغداران در مراحل رشدی مختلف (قبل از باز شدن جوانه های گل، زمان گلدهی، دوره رشد فعال درخت و رشد میوه و زمان برداشت میوه) به باغات مورد نظر مراجعه و نسبت به علامتگذاری درختان، ثبت موقعیت جغرافیایی باغ، نام صاحب باغ و ثبت خصوصیات مهم درختان (۵۷ صفت مورفولوژیکی) بر اساس دیسکریپتور اقدام نموده اند. برای هر ژنوتیپ، باغ و صفت یک کد جداگانه اختصاص داده شده و در جداول کدهای بیان شده اعداد ثبت گردیده است. برای آنالیز و طبقه بندی از بانکهای اطلاعاتی کامپیوتری استفاده شده که در این مرحله حدود ۴۰۰ ژنوتیپ محلی شناسائی گردیده است در سال سوم از ژنوتیپهای شناسائی شده پیوندک تهیه و در نهالستانهای ایستگاههای تحقیقاتی باغبانی کهریز ارومیه و کرج بر روی پایه های بذری پیوند گردیده تا در مرحله دوم طرح پس از یک سال رشد و نمو در خزانه، نهالهای پیوندی به دو منطقه مورد نظر منتقل و از هر رقم ۴ اصله نهال با فواصل ۴ × ۳ متر در قالب طرح آماری لاتیس ساده و یا آگومنت (بسته به تعداد ژنوتیپها و ارقام جمع آوری شده) جهت بررسی های تکمیلی و احداث کلکسیون کشت گردد.